

Coronacrisis vraagt flexibiliteit van sportveldbeheerders

Gebrek aan speluren heeft zijn weerslag op onderhoud

Door de coronacrisis hebben natuurgrasvelden een heel andere periode achter de rug dan andere jaren: er is veel minder op gespeeld. Voor sommige verenigingen en gemeenten betekent minder betreding ook minder onderhoud; andere kozen er juist voor om het onderhoud op dezelfde manier voort te zetten. Waar doe je verstandig aan? Een aantal ervaringsdeskundigen aan het woord.

Auteur: Nino Stuivenberg

Betreding van natuurgrasvelden heeft een nadelig effect op veel ongewenste kruiden, maar zodra er minder gespeeld wordt, krijgen die kruiden meer ruimte. De vraag is wat je in deze omstandigheden het best kunt doen. AH Vrij Groen, Grond en Infra uit Wateringen had met twee verschillende situaties te maken, vertelt directeur Jan Vrij. 'De eerste is om gewoon het onderhoud te doen dat in het bestek staat. De opdrachtgever of het adviesbureau bepaalt dan zelf de werkzaamheden. We merkten dat ze er wel vaak voor kozen om het onderhoud wat terug te schalen.' AH Vrij werkt echter ook in de gemeente Westland, waar de aannemer een prestatiecontract heeft. Het bedrijf is hier verantwoordelijk voor de kwaliteit en mag zelf invulling geven aan de werkwijze. In deze gemeente ging AH Vrij juist extra werkzaamheden uitvoeren om betreding te simuleren.

Leren van de landbouw

Vrij vertelt: 'Bij een prestatiecontract teken je voor een bepaalde kwaliteit en die moet je halen. Natuurlijk is er begrip als het een keer net niet helemaal lukt, maar je moet wel zorgen dat je er alles aan gedaan hebt. Om er het beste

van te maken, zijn wij daarom gaan experimenteren met een nieuwe machine.' De nieuwe machine waar Vrij het over heeft, is een schapenpootwals, die het bedrijf speciaal gekocht heeft om in te zetten op sportvelden. Vrij is naast zijn werk als directeur ook voorzitter van de sectie Grondverzet en Cultuurtechniek bij brancheorganisatie Cumela en heeft met zijn bedrijf veel contacten in de landbouw. Zo kwam hij op het idee om de wals in te zetten. 'In de landbouw worden zoveel machines gebruikt waar je je voordeel mee kunt doen op sportvelden. De wals is hier een voorbeeld van. Maar denk ook aan precisielandbouw. Bij ons is er geen machine meer zonder gps. Daar maken we bewuste keuzes in.'

Schapenpoten simuleren

Tijdens de coronacrisis gebruikt AH Vrij de schapenwals één keer per week op een natuurgrasveld als er niet op gevoetbald wordt. Vrij legt uit: 'De machine simuleert schapenpoten; je moet het zien als een koppel schapen dat over je veld loopt. Door ermee over het veld te rijden, kun je er goed normale betreding mee simuleren. Het is een relatief eenvoudige oplos-

5 min. leestijd

sing, die natuurlijk wel iets kost. Door de wals krijgen vooral breedbladige onkruiden een tik.' Daarnaast is AH Vrij de velden blijven wiedeggen. 'Maar een wiedeg haalt ook weer afval uit het veld en met zo'n rol hoeft dat niet. Je ziet tegenwoordig ook wel schijvenmachines die het onkruid snijden; daar hebben wij ook mee getest. Je snijdt dan het breedbladig onkruid door, maar ook de mat, waardoor er weer uitdroging optreedt. Wij hebben daarom een bewuste keuze gemaakt voor deze schapenpootwals.'

'Een inhaalslag maken in het onderhoud is altijd duurder dan regulier bijhouden'

De werkwijze heeft voor AH Vrij goed uitgepakt. 'We konden het onkruid ermee terugdringen,' zegt Vrij. 'Natuurlijk zie je wel een toename na deze periode, maar die is minder dan verwacht. Dus voor ons heeft het positief uitgepakt.' Overigens past Vrij de techniek niet exclusief in prestatiecontracten toe. Als gemeenten of opdrachtgevers er gebruik van willen maken, kan dat, maar de keuze is in dat geval aan de opdrachtgever.

Bewerkingen op laag pitje

Het Gelderse Zutphen is een van de gemeenten die het onderhoud van de velden juist op een laag pitje zette. Jaap Verhagen, algemeen opzichter bij de gemeente Zutphen en Fieldmanager of the Year 2020, heeft hier de natuurgrasvelden in beheer. Hij vertelt: 'Vanaf het moment dat er veel minder gesport werd, zijn wij blijven maaien. In het najaar zijn de velden gewoon bezand en geprikt, omdat de toplaag toch vettig bleek. Het overige onderhoud hebben we wel op een laag pitje gezet. Normaal gaan we bijvoorbeeld wekelijks of tweewekelijks met de wiedeg over de velden, maar dat hebben we afgeschaald.' Verhagen verwachtte daarmee de kwaliteit

van de velden op peil te kunnen houden, maar dat pakte niet helemaal uit zoals verwacht. Verhagen: 'Achteraf zie ik wel in dat dit niet de goede keuze was. In het najaar werd het kouder en de grasplanten doen dan niet zoveel, maar we weten allemaal dat straatgras al explosief kan worden als het een paar graden boven nul is. Daar moet je wel op inspelen. Anders ben je je mooie grassen kwijt, zeker als het wat warmer wordt, en staat het straatgras er zo tussen.' Volgens Verhagen zijn er een aantal redenen waarom de keuze niet goed uitpakte. 'Wij hebben onze sportvelden ingezaaid met mengsels die renderen onder bespeling; daar worden ze sterker van en daar stem je ook het onderhoud op af. Is die betreding er niet, dan zie je dat terug: je krijgt lui gras. Wij merken nu dat we meer storingsplanten hebben. We zien bijvoorbeeld dat bepaalde weegbree meer kans heeft om op te komen en we zien weer straatgras. En de madeliefjes vinden het heerlijk dat ze niet meer op hun kop krijgen.'

Inhaalslag

Het onderhoudsteam in Zutphen heeft nu een inhaalslag te maken. Verhagen is blij dat er meer gesport kan worden en heeft het onderhoud weer volop opgepakt. 'Sinds de sneeuw zijn wij weer actief de grasmat aan het prikkelen. We hebben hem al een paar keer te pakken gehad met de wiedeg, onkruid snijden, en met onze prikkelsleep met tandjes. De temperatuur was niet zo hoog, maar we hebben een week mooi weer gehad en dan moet je erbij zijn om te snijden als de plant weer reageert. Je kunt dan snel corrigeren.' Zo moet het op de velden in Zutphen weer goed komen. Volgens Verhagen verschilt het per gemeente of en hoe snel de velden zullen herstellen. 'Als je de velden vóór de coronacrisis goed op orde had, haal je dit wel weer in. Maar als je vanaf het begin van die periode niets gedaan hebt, ligt dat anders. Ik kan me voorstellen dat sommigen denken: we doen helemaal niets. Zeker bij verenigingen die het zelf moeten bekostigen. Maar die komen zichzelf dadelijk wel tegen.'

Krappe budgetten

Het lijkt erop dat Zutphen niet de enige gemeente is die het onderhoud afgeschaald heeft. Erik van Wijhe, werkzaam voor ICL Specialty Fertilizers, merkt dat het aantal bewerkingen op veel velden omlaag is gegaan. 'Daardoor zie je een hogere onkruiddruk, straatgrassen en ook mos, zelfs op velden waar dat eerder niet zo was. Dat is inherent aan weinig

NATUURGRAS

Jan Vrij

AH Vrij

Jaap Verhagen

gemeente Zutphen

Erik van Wijhe

ICL

De wals wordt ingezet om betreding te simuleren

Close-up van de rol

betreding en minder onderhoud. Vaak wordt gedacht: als een veld niet of nauwelijks wordt gebruikt, hoeven we alleen maar een beetje te maaien. Men vergeet de essentiële bewerkingen. Ook op bemesting wordt af en toe bezuinigd, al valt het gemiddeld gezien mee. Het effect wordt wel onderschat. Uiteindelijk ontstaan er dan problemen op velden. Overigens begrijpt Van Wijhe wel dat sommige clubs en gemeenten het onderhoud afgebouwd hebben. 'Veel clubs hebben het financieel niet al te breed. Ze hebben geen kantine-inkomsten,

dus moeten snijden in de budgetten. En omdat de velden niet gebruikt worden, is de reactie om dat in het onderhoudsbudget te doen. Begrijpelijk, want ze moeten het geld ergens vandaan halen. Maar uiteindelijk kost het in de toekomst meer als je nu te veel bezuinigt, bijvoorbeeld omdat er gerenoveerd moet worden. Een inhaalslag maken in het onderhoud is altijd duurder dan regulier bijhouden. Velden die de laatste tijd weinig aandacht gehad hebben, vereisen nu actie, zegt Van Wijhe. Stel dat na de zomer de competities weer opgestart worden,

dan kun je tegen problemen aanlopen op de velden. 'Mijn oproep is daarom om nu in actie te komen', zegt Van Wijhe. 'Een veld heeft betreding nodig. Dat is er weinig geweest, dus worden de bewerkingen nog belangrijker. Gebeurt dat niet, dan worden de problemen op termijn groter. Gras moet gekieteld worden: het is een pure stimulans voor de plant om weerbaarder te worden.'

Richt je op het sterker worden van de grasplanten. Dat kan deels door ze te activeren; met kriebeleggen of borstelen geef je ze elke keer een trigger

Tijd voor actie

Zodra de gunstigste temperatuur en omstandigheden bereikt worden, is het zaak om te gaan wiedeppen en verticuteren. Van Wijhe: 'Richt je op het sterker worden van de grasplanten. Dat kan deels door ze te activeren; met kriebeleggen of borstelen geef je ze elke keer een trigger. Houd de top laag open, zodat de bodem genoeg zuurstof heeft. Verder moet de grasmat wel voldoende en ook de juiste voeding hebben. Denk aan iets meer fosfaat voor de wortelaanzet, of iets meer kalium. Kleine hoeveelheden kunnen een groot verschil maken, al beseft ik dat ook dit een budgetkwestie is. Het belangrijkste is om de voeding op peil te houden en de juiste bewerkingen te doen; dan red je het een heel eind. Maar dan moet je dat wel nu oppakken. Wacht je tot mei of juni, dan is er een half jaar verspillend en loop je achter de feiten aan.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!